

Sisältö

1. Kestävä kehitys
2. Taloudellinen ja ekologinen kestävyys
3. Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys
4. Kiertotalous ja ilmastonmuutos
5. Kestävän kehityksen ohjelma
 - 5.1. Kestävä kehitys näkyväksi
 - 5.2. Ohjelma toimii läpileikkaavana ohjeistuksena
 - 5.3. Hiilijalanjälki
6. Toimenpiteet SeAMKissa
 - 6.1. Toimenpiteet opetuksessa
 - 6.2. Toimenpiteet TKI-toiminnassa
 - 6.3. Käytännön toimet sidosryhmissä
7. Aikataulut
8. Yhteenveto

1. Kestävä kehitys

- Kestävä kehitys on jatkuvaa, ohjattua yhteiskunnallista muutosta eri aluetasoilla; muutoksen päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet (Kestävän kehityksen tavoitteet 2015-2030, YK 2019).
- Kestävän kehityksen osa-alueita ovat taloudellinen, ekologinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys (Ympäristöministeriö 2020).

Kestävä kehitys - määritelmiä (YK 2019, YM 2020)

Taloudellinen kestävyys =

"...sisällöltään ja laadultaan tasapainoista kasvua, joka ei perustu pitkällä aikavälillä velkaantumiseen tai varantojen hävittämiseen."

Ekologinen kestävyys = *"Kestävän kehityksen perusehtona on biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien toimivuuden säilyttäminen sekä ihmisen taloudellisen ja aineellisen toiminnan sopeuttaminen pitkällä aikavälillä luonnon kestokykyyhin."*

Sosiaalinen kestävyys =

"keskeisenä kysymyksenä on taata hyvinvoinnin edellytysten siirtyminen sukupolvelta toiselle." Ihmisten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon kunnioittaminen.

Kulttuurinen kestävyys = Kulttuurien moninaisuuden tunnustaminen ja hyväksyminen.

2. Taloudellinen ja ekologinen kestävyys

- Kiertotalous on tunnistettu mahdollisuudeksi saavuttaa kestävä talous.
- Kiertotaloudella tarkoitetaan resurssiviisasta toimintatapaa, jossa jätettä ja hukkaa syntyy mahdollisimman vähän (Ympäristöministeriö 2018).
- Kiertotaloudessa hyödynnetään älykkäästi palveluja, uusiutuvia luonnonvaroja, digitalisaatiota ja materiaalien kierrätystä.
- Kiertotalous yhdistää useita teemoja, kuten ympäristövastuuta, ilmastonmuutoksen torjuntaa, kestävästä kehitystä, resurssiviisautta ja kestävästä energiantuotantoa.
 - Kiertotalouden tavoitteena on ympäristön ja talouden kannalta kestävä yhteiskunta.

3. Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys

- SeAMKin tavoitteena on olla hyvinvoiva, uudistuva ja avoin yhteisö (SeAMK strategia).
- Sosiaalisella kestävyydellä tarkoitetaan:
 - Opiskelijoiden ja henkilökunnan hyvinvointiin panostamista.
 - Työturvallisuuden ja –rauhan takaamista.
 - Henkilöstön osaamisen kehittämistä.
 - Yhteisöllisyyteen panostamista.
 - Päätöksentekoon osallistumisen mahdollistamista.
- Kulttuurisella kestävyydellä tarkoitetaan:
 - Kulttuurien moninaisuuden tunnustamista ja hyväksymistä.
 - Ihmisten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon kunnioittamista.

4. Kiertotalous ja ilmastonmuutos

- Ammattikorkeakoulujen on osallistuttava ilmastovastuunkantoon:
 - Toimia on tehtävä heti, jos ilmaston lämpeneminen halutaan pitää 1,5 °C:ssa (IPCC 2018).
- SeAMKille on tehty kiertotaloutta huomioiva kestävän kehityksen ohjelma ensimmäisten ammattikorkeakoulujen joukossa Suomessa.
- Tavoitteena on vähentää merkittävästi SeAMKin ympäristöjalanjälkeä ja taloudellisia menoja.

5. Kestävän kehityksen ohjelma

- Kestävän kehityksen ohjelma uudistaa olemassa olevia SeAMKin ympäristötavoitteita ja toimii osana toiminnanohjauksen prosesseja.
- Ohjelmassa huomioidaan aiempaa vahvemmin kiertotalous ja ilmastonmuutos.
- Ohjelmassa otetaan huomioon kaikki kestävän kehityksen osa-alueet eli taloudellinen, ekologinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys.
- Ohjelma hyväksytään SeAMKin ympäristövastuun työryhmässä, johtoryhmässä ja opiskelijakunta SAMOssa.
- SeAMK toteuttaa ohjelmaa yhteistyössä ravintola-, kiinteistö- ja puhtaanapitopalvelujen sekä muiden sidosryhmien kanssa.

5.1. Kestävä kehitys näkyväksi

- Ohjelma otetaan markkinoinnin osaksi ja sitä päivitetään tarpeen mukaan.
- Lisäksi sekä sisäisessä että ulkoisessa viestinnässä kerrotaan konkreettisesti, mitkä teot kuuluvat osaksi ohjelman laadintaa ja toimeenpanoa (esim. erilaiset toimintaohjeet, tempaukset ja tiedotus).

5.2. Ohjelma toimii läpileikkaavana ohjeistuksena

- Ohjelma on osa SeAMKin strategiaa.
- Ohjelma ohjaa esimerkiksi hankintoja, kilpailutuksia ja jätteenkäsittelyä kestävämpään suuntaan.
- Ohjelma näkyy sekä opiskelijoille että henkilökunnalle, mutta myös sidosryhmille.
- Ohjelmalla viestitetään vahvasti, että SeAMK on tukemassa kestävä kehityksen tavoitteita.

5.3. Hiilijalanjälki

- Aiempien selvitysten perusteella n. 75 prosenttia keskivertosuomalaisen hiilijalanjäljestä muodostuu kolmesta osa-alueesta:
 - Asuminen
 - Liikkuminen
 - Ravitseminen
- Näistä eniten päästöjä aiheuttavat fossiilisiin polttoaineisiin perustuva kodin energiankulutus, yksityisautoilu, lentomatustus sekä eläinperäinen ruokavalio (IGES et al. 2019).
- Ohjelmassa pyritään vähentämään erityisesti kampuksen energiankulutusta ja työmatkustuksen ympäristövaikutuksia (mahdollinen kompensointi).
Ruokailussa suositaan ympäristöystävällisiä ja kotimaisia raaka-aineita.

6. Toimenpiteet SeAMKissa 1(2)

- SeAMKin ympäristövaikutuksia seurataan suunnitelmallisesti.
- Lisätään kierrätysastioiden määrää ja parannetaan lajittelumahdollisuuksia (muovi, pahvi, metalli, lasi, biojäte, energiajäte).
- Selvitetään wc:iden käsienkuivauspapereiden korvaamista ympäristöystävällisillä vaihtoehdoilla.
- Energiankulutusta seurataan ja laaditaan säästötavoite (5-10 %)
 - Energiakilpailutuksessa vaaditaan ympäristöystävällistä energiaa.
 - Kiinnitetään huomiota sähkönkulutukseen ja –ostoon (valaistuksen, koneiden ja laitteiden älykäs virrankulutus).
 - Lämmitystarvetta optimoidaan.
- Veloitetaan alihankkijoita mahdollisuuksien mukaan hankkimaan uusiutuvaa energiaa (osuuden kasvattaminen merkittävästi).
- Vedenkulutusta seurataan ja laaditaan säästötavoite (5-10 %).
- Tuetaan vaihtoehtoisia toimintatapoja, joita voivat olla esimerkiksi:
 - Aurinkopaneelit tuottamaan sähköä rakennusten katolla (käytön lisäystä selvitetään).
 - Suositetaan kaupunkipyöriä ja kimppekyytejä liikenteen päästöjen vähentämiseksi, lisätään pyöräparkkeja.
 - Kilpailutuksissa kiinnitetään huomiota yritysten omiin ympäristöohjelmiin ja vastuullisuuteen.

Toimenpiteet SeAMKissa 2(2)

- Etätyöskentely mahdollistetaan autoilun vähentämiseksi.
- Sähköautojen latauspistokkeita lisätään.
- Kiertotalouden näkyvyyttä lisätään postereiden ja tempausten avulla.
- Henkilökuntaa ja opiskelijoita tuetaan aktiivisesti kestäväan kehitykseen liittyvässä toiminnassa ja kouluttautumisessa.
- Ruokajätteen määrää seurataan ja pyritään vähentämään.
- Monipuolistetaan digitalisaation mahdollistamia toimintatapoja (etäopiskelu, opettaminen, sensortechniikka jne.).
- Kiertotalouden tallimalli mahdollistetaan osaksi opiskelijoiden tutkintoja.
- Järjestetään pihakökkä 2 krt/vuodessa.
- Seurataan paperitulosteiden määrää (henkilötaso).

6.1. Toimenpiteet opetuksessa

- Sisällytetään kestävän kehityksen kompetenssi läpileikkaavaksi osaamisjuonteeksi kaikille koulutusaloille ja kaikkien tutkinto-ohjelmien opetussuunnitelmiin.
- Sisällytetään kestävä kehitys ammattikorkeakouluopetuksen yleisiin osaamisvaatimukseen eettisen osaamisen alakohtana.
- Kestävän kehityksen osaamisjuonteen toteutuksessa huomioidaan eettisyys ja kaikki kestävän kehityksen ulottuvuudet.
- Kestävän kehityksen osaamisjuonteen tavoitteena on auttaa opiskelijoita tiedostamaan yhteiskuntavastuu ja ymmärtämään kestävän kehityksen monidimensionaalinen merkitys myös työelämätaitona.
- Kaikille opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus osallistua vapaasti valittavalle ”Kestävän kehityksen” -opintojaksolle.

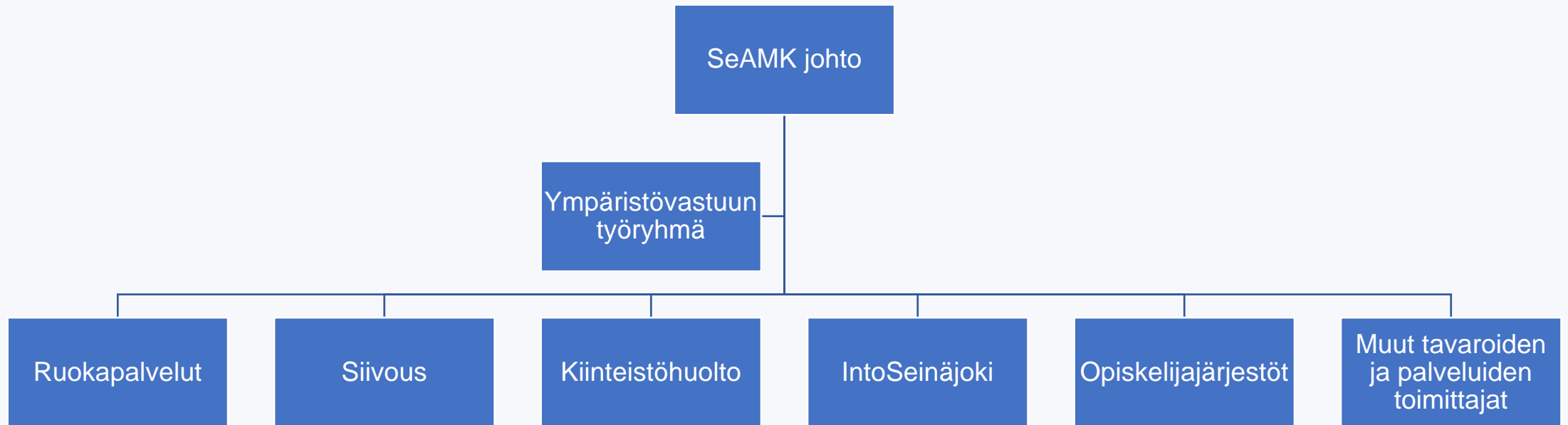

6.2. Toimenpiteet TKI-toiminnassa

- Kiertotalous ja kestävä kehitys on määritetty SeAMKin nousevaksi alaksi ja sen roolia kasvatetaan TKI-toiminnassa edelleen.
- Kestävä kehitys toimii läpileikkaavana teemana SeAMKin kaikille vahvuusaloille.
- TKI-toiminnan toimenpiteitä ja vaikuttavuutta arvioidaan kestävä kehityksen näkökulmasta.

Ympäristöohjelmia toteutetaan myös niissä organisaatioissa, joilta ostetaan palveluita SeAMK:n toimintaa varten.

On tärkeää, että SeAMK:n henkilökunta ja opiskelijat tietävät myös kierrätyskäytännöt ja toimintatavat!

6.3. Käytännön toimet sidosryhmissä

Hankinnoissa suositaan toimijoita, jotka sitoutuvat:

- Ruokapalvelut:
 - Suomalaisten ravitsemussuositusten (2014) mukaiseen, kasvispainotteiseen ruokavalioon. Ruokavaliossa tulisi suosia kotimaisia vihanneksia, juureksia, palkokasveja, sieniä ja marjoja sekä tarjota punaista lihaa pääruokana enintään 1-2 aterialla viikossa. Kestäviin valintoihin kuuluvat myös peruna, vilja tai viljalisäke riisin tilalla, kala etenkin järvikalan käyttö, rypsiöljy, kasvirasvavalevite ja janojuomana vesi.
 - Kertakäyttömuovin vähentämiseen.
 - Ruokahävikin vähentämiseen ja mahdollisen hävikkiruoan myyntiin.
 - Eläinten hyvinvoinnin huomioimiseen.
 - Lajittelun parantamiseen
- Siivouspalvelut:
 - Kemikaalien käytön vähentämiseen.
 - Vastuullisuus-tietoisuuden lisäämiseen.
 - Kierrätyksen lisäämiseen.

Lisäksi Into Seinäjoki kiinteistöpalvelut:

- Ympäristöohjelman laadinta ja energiankulutuksen seurantajärjestelmän kehittäminen v. 2020 aikana

7. Aikataulut

- SeAMKin ympäristövastuun työryhmä käsitteli kestävän kehityksen ohjelman päivittämistä kokouksissaan v. 2019:
 - SeAMKin kulutustietoja selvitettiin ja alustavia säästötavoitteita asetettiin.
- Ohjelma toimii osana opetusta ja TKI-toimintaa sekä johtamista, tukipalveluja ja SeAMK-yhteisön toimintaa.
- Ohjelma astuu voimaan vuonna 2020.
- Ohjelmaa laaditaan KiertotalousAMK –hankkeessa (OKM).
- Ohjelma esitellään SeAMKin henkilöstölle alkuvuonna 2020.

Toimet aikajanaalla

Tulosteiden ja käsipyyhkeiden vähentäminen

Kiertotalousosaamista ammattikorkeakouluihin-hanke (OKM)

Alkukartoitus
- kulutustiedot

Lajittelun monipuolistuminen:

- pahvit
- biojäte
- lasi
- muovi
- metalli
- energiajäte

Kestävien toimintatapojen tukeminen:

- etätyön tukeminen
- sähköautojen latauspisteet
- aurinkopaneelien hankinta

Kökkä x 2/v (jatkuva)

Kestävän kehityksen -opintojakso

Säästötavoitteiden tarkentaminen

Keke-ohjelma julkistaminen

Kiinteistökohtainen energiaseuranta

Ympäristötyöryhmän perustaminen

Ympäristötyöryhmän toiminta ja vaikuttavuuden seuranta:

- Viestintä ja markkinointi
- TKI-toiminta
- Opetus

Arviointi ja ohjelman päivitys v. 2025-2030

Alueet	Vastuu	Tehtävät	Raportointi
Johtaminen	Johtoryhmä	Ohjaus ja tavoitteet	
Koordinaatio	Ympäristövastuun työryhmä	Yleiskoordinaatio Laadunvarmistus	
Opetus vastuutyöryhmä 1	Opetuksen kehittämisryhmä YAMK-koulutuksen kehittämisryhmä Opetuksen kehittämispäällikkö	Suunnittelu /seuranta Toteutus	
TKI Vastuutyöryhmä 2	TKI-toiminnan kehittämisryhmä, Vararehtori	Suunnittelu /seuranta Toteutus	
Hallinto (SeAMK-yhteisö) Vastuutyöryhmä 3	Hallintojohtajan tiimi Hallintojohtaja	Suunnittelu /seuranta Toteutus	

Kestävän
kehityksen
ohjelman
laadinta

Seuranta

Monitorointi

Viestintä

Julkaisut

8. Yhteenveto

- SeAMKin Kestävän kehityksen ohjelma on päivitetty.
- SeAMK huomioi ohjelmassa aiempaa paremmin kiertotalouden ja ilmastonmuutoksen.
- Ohjelman on laatinut SeAMK Ympäristövastuun työryhmä.
- Ohjelma on lyhyt ja ytimekäs, ja se hyväksytään johto- ja sidosryhmätasolla.
- Ohjelman toteutumista seurataan ja sitä päivitetään tarpeen mukaan.

Lähteet

- YK:n kestävän kehityksen tavoitteet 2015-2030: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/development-agenda/>
- IGES (Institute for Global Environmental Strategies), Aalto University, and D-mat Ltd. 2019. 1.5-Degree Lifestyles: Targets and Options for Reducing Lifestyle Carbon Footprints. Technical Report. Institute for Global Environmental Strategies, Hayama, Japan.
- Suomalaiset ravitsemussuositukset 2014: https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/teemat/terveytta-edistava-ruokavaliokuluttaja-ja-ammattilaismateriaali/julkaisut/ravitsemussuositukset_2014_fi_web_versio_5.pdf
- Ympäristöministeriö 2020, Kestävä kehitys: https://www.ymparisto.fi/fi-ymparisto/kestava_kehitys/mita_on_kestava_kehitys#Taloudellinen_kestavyys
- Ympäristöministeriö 2018, Kiertotalous: <https://www.ymparisto.fi/fi-Ymparisto/Kiertotalous>
- IPCC 2018, Global Warming of 1.5 °C: <https://www.ipcc.ch/sr15/>

